

**ÖĞRENCİ HEMŞİRELERİN BAŞARI DÜZEYLERİ İLE ALGILADIKLARI
OKUL YAŞANTILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Aycan KARAASLAN•

ÖZET

Bu araştırmaya, öğrenci hemşirelerin, okul yaşantılarını nasıl algıladıklarını ve bunun başarı düzeyleri üzerindeki etkisini araştırmak amacıyla planlanmıştır. 3 sağlık meslek lisesinde öğrenim alan toplam 589 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır. Sonuçta okul yaşantılarının olumlu ya da olumsuz değerlendirilen öğrencilerin diğerlerinden daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

Eğitim, bireyin toplumsal ve bireysel yeteneklerinin geliştirilmesini amaç edinen bir denetim yapısı ve okul etkinliklerini de kapsayan sosyal bir süreçtir (3).

Sağlığın korunması ve geliştirilmesinde, sağlık bilim disiplinlerinden biri olan hemşirelik mesleğinin bireylere kazandırılması, oldukça geniş kapsamlı bir eğitim sürecini gerektirmektedir.

Sonuçta öğrencilerin, hemşirelik okullarında eğitim ve öğretim için geçmi durumdadır. Bu nedenle öğrencilerin, diğer okullardaki öğrencilere kıyasla daha dikkatli ve disiplinli olmaları, mümkün olduğunca hatalardan kaçınılması beklenmektedir. Yazarlar, öğrencilerin dikkat ve disiplin diğer okullarda olduğu gibi, ülkemizde de öğrenci hemşirelerde tedirginlik yarattığından söz etmektedirler (14).

Özetle, okul ortamının, öğrencinin bireyselleşmesini ya da olumsuz yönde etkilemesinin, öğrencilerin olumsuz duygular yaşamalarına ve bu durumun da derslere, zaman zaman da kendilerine

yOnelik olumsuz duygular yasasma neden olabilecegini belirtrnektedir (15).

Fox ye arkadaslarmm, Ogrenci hemsirelerde okul yasantismm yarattigi stres ye doyum veren yasantlan arastirdiklan calismalannda; her Ogrenci icin stres ye doyum yule' durumlan degtsmesi ile birlikte, hemsirelik okul yasantistrun, ogrenctlerde cogunlukla tedirginlik yarattigini ve bunun da ogrenctlerde okula ve derslere karsi olumsuz duygulara neden oldugu behrlenmistir (5).

Origlia ye Quillan. okul ortamina karsi olumsuz duygulan olan ergenlerin, bu duygulanni basansiz olma seklinde yansitabileceklerini One sarmektedir (10).

Bu gores ye dusancelerden yola cikarak, arastrnamada, Ogrenci hernstrelerin okul yasantilanni nasal algiladtklan ye bunun basan dazeylerini nasal etkiledigi azerinde durulmustur.

GEREc VE YONTEM

Arastirma, farkh kurumlara bagli olan 3 Saghk Meslek Lisest'nde Ogrenim Oren toplam 589 Ogrenci ile gerceklestirilmistir. Veri toplama araci olarak Ogrenci hemsirelere ait tanitici Mgt forme Ogrencilerin basan dazeylerint belirlemek amaciyla. her dersin ogretmenleri tarafından belirlenmts olan "basan notlan" olcat olarak almms ve tam derslerin ortalamasi olarak ahnan "y11 sonu basan notu", basan dazeyi olarak kaydedilmistir. Notlar; 9-10 puan yaksek, 7-8 puan tyi, 5-6 puan orta basan dazeyinde degerlendirilmstir. Baran notu 5'den dasak olan Ogrencilerin notlan, arastirmada, batanleme kapsaminda degerlendirilmistir.

BULGULAR VE TARTIO1A

1. Ogrencler ye Aileleri ale NUJ Taintici Bilgiler

Tam Ogrencilerin %60'i kent kOkenli olup, ⁰/084.7'st cekirdek aile yapisina sahtptir. Ogrencilerin ⁰/080.3Tman ye 3 ye daha fazla sayida kardesi vardir.

Ogrencilerin babalannin %63·0nan, annelerinin ise %73.2'stnin ilkokul ve daha az dazeyde Ogrenim gordaga belirlenmistir. Babalann %71.9·0 orta statilla mesleklerde calismakta, annelerin bayak cogunlugu ise (%89) ev hanimi olup, calismamaktadir. Ogrencilerin

%29.5'inin &IVA, %64.9'unun dengeli gellr dUzeyine sahip olduklan belirlenmiOr.

2. iireneilerin Okul Yagantismdan Memnun Olma Durumlannm incelenmesi

Tablo 1. Ogrencilerin Okul Yaantisindan Memnun Olma Durumlanna GOre Dagihmi

OkulYaantisindan Memnun Olma Durumu	Sayi	
Oldukca memnun	44	7.5
Memnun	207	35.1
\$Oyle-bOyle	262	44.5
Memnun degil	56	9.5
Hic memnun degil	20	3.4
Toplam	589	100.00

Tablo l'de gOrelduga gibs, turn Ogrencilerin %44.5'i okul yaantilanndan "Oyle-bOyle" memnun olduklanni belirtirken, %12.9'unun olumsuz degerlendirmelere sahip olduklan belirlenmi*tir.

Ogrencilerin %44.5'inin okul yaantrian ile 1101 olarak olumlu ya da olumsuz yOnde olmayan, ancak her iki degerlendirmeyi de iceren yarutlan dikkat cekicidir. Bu tar yanitlar iceriklerinde agirlikh olarak bu olumsuz Ogden barmdirmaktadir. Ogrencilerin bu yamtlannin okul ye Ogrenim ortami ile ilgill olabilecegi gibi ergenlik donemine azgii kararsiz yapilanndan da kaynaklanabilecegi dtWinilmektadir.

Okul, ergenlerin ailelerinden sonra en uzun sure icinde bulunduklan kurumlardan birisidir ye ergenin ya*arrunda oldukca fazla Onem taimaktadir.

Aydin ye Turkcan tarafindan yapilan ye Izmiende 12-15 ya5lan arasindaki 250 kiz ye 250 erkek ortaokul Ogrencisindeki sorun alanlanmn araştinldigi calimada. deneklerin en sik belirttikleri sorun alarunm "okul alani" oldugu, k4111k, aile ye arkada0arla ilgill sorunlann daha sonra geldigi saptanmWir (2).

Ogrencilerin okul yaantisindan memnun olma durumlannin siniflara gore dagilimi incelendiginde; okul yaantilan ile ilgill olumlu degerlendirmelere sahip olan ogrenci orarumn 1.suuflardan son smiflara dogru giderek azaldigi saptarunitz. **Ogrencilerin** olumsuz degerlendirme oranlan da, sumf dereceleri ile birlikte artmaktadm

Tablo 2. Ogrencilerin Okul Yaantisindan Memnun Olma Durumlannin Sunflara GOre Dagilinu

Srnflar	Okul Ya4antisindan Memnun Olma Durumu							
	Cok memnun		Soyle bOyle		Memnun degil		Hic memnun degil Toplam	
	Memnun							
	S	%	S	%	S	%	S	%
1	80	70.2	32	28.1	2	1.7	114	100.0
2	82	39.6	95	45.9	30	14.5	207	100.0
3	56	33.9	88	53.3	21	12.8	165	100.0
4	33	32.1	47	45.6	23	22.3	103	100.0
Toplam	251	42.6	262	44.5	76	12.9	589	100.0

$$x^2 = 54.79, SD: 6. P<0.01$$

Hirsch ye Raplcin'in liseli Ogrencilerle yaptiklan bir arWirmada, Ogrenim surest boyunca okl yap.ntisindan doyum bulmanin giderek azaldigi saptanmi5tir. Berndt ve Hawkins tarafindan yine liseli Ogrencilerle yapilan longitudinal bir calimada da benzer bulgulann ortaya cikltgi bildirilmektedir (6).

Ogrencilerin ergenlik dememinde olmalan nedeniyle, kendilerini ve yakin cevrelerini tarnma, ara5tirma ve ogrenme istegi artmaktadır. Bu durumda Ogrencilerin ya*lanin ilerlemesi ile birlikte ergenligin getirdigi bu yapi ye Ozelliklerin de, okul ortamının honutluk verici yOnlerinin arWmlmasuu beraberinde getirmektedir.

Bu bulgulanmiza gore, Ogrencilerin bireysel geliOmlerine katkisi olan ye Ogrenim ortamini olumlu kilan doyum verici okul ya5antisi beklentisinin,Ogrenim suresince arttigi, son siniflarda bu beklentinin en fist chizeye ula5tigi soylenebilir.

Stein'a gore. bir birey, kendisini ye icinde bulundugu durumu bunlan algilama *ekline dayanarak aciklayabilir (13).

Ogrencilerin, Ogrenimlerini sin`di:ntih:Alert okul ile

aile ve yakin cevresinin kOlturel ve ahlaki tutumlarından etkilenmesi kuOwsuzdur. Ogrencilerin, okul oncesi genellikle aileleri ile birlikte kaldiklan ye killtOrOmfade egemen olan,kiz cocuklara yanelik olarak daha baskili ve disiplinli bir aile egitimi aldiklan dilVinfilecek

olursa; ozellikle 1.sınıf Ogrencilerinin yine muhafazakar bir okulda yasantsim sirdormesinin pek zor olmayacağı dırsimcesindeyiz. Pasguali de, geleneksel & ilse sahip olan anne ye babalann egittigi bireylen, mevcut topluma daha iyi uyum saglayabildiklenni vurgulamaktadır (12).

3. Ogrencilerin Basan Diizeylerinin incelenmesi

Tablo 3. Ogrencilerin Basan Dezeylerine Gore Daggum

Baran Dtizeyi	Sap	
Yukse	82	13.9
lyi	371	63.0
Orta	58	9.9
Buttinleme	78	13.2
Toplam	589	100.00

Tablo 3'de gOrOldOgil gibi. "Orta" nm azerinde, basan dtizeyinde bulunan Ogrencl oram %76.9'dur. Bu bulgu 3 Saghk Meslek Lisesinde bulunan Ogrencilerin cogunlugunun. notlarla belirtilen basan duzeylerinin yOksek oldugunu ortaya koymaktadır. Bunun en onemli nedenlerinden birisinin, Ogrencilerinin parasiz yatili bir okulda Ogrenim gormeleri oldugu dOsOnfilmektedir. Bunun yanisira, bircok ogrenci ye mezun hemsireler de butun bir haftayi ders-etale ye yatakhane acgeni icinde ye ek olarak saki bir disiplin altinda gecirdiklerini belirtmislerdir. Bunun ders calisma siiresini ye yogunlugu arttirdigi chisimulmektedir (1.4.9.16).

Tablo 4. Ogrencilerin Basan Dfizeyelerinin Suuflara GOre Dagrhnı.

Siniflar	B a r a n D e z e y i									
	Yukse		tyi		Orta		Biltunleme		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
1	17	14.9	73	64.0	7	6.2	17	14.9	114	100.0
2	9	4.4	111	53.6	34	16.4	53	25.6	207	100.0
3	20	12.1	131	79.4	7	4.2	7	4.3	165	100.0
4	36	13.9	372	63.0	57	9.9				
Toplam	82	13.9	372	63.0	57	9.9	78	13.2	589	100.0

$$x^2 = 119.96 \quad SD = 9. \quad P < 0.01$$

Tablo 4'de gOrtildilgtl gibis, "yOksek" basan dOzeyindeki ogrenci orani 2.siniflarda en dfistik olup, son simflara dogru giderek artmaktadır. Butunlemeye kalma oraninin en dOsilk, oranda son stnif, en yuksek oranda ise 2.struf ogrencilerinde oldugu gOralmektedir. Sintflar arasmda basan dfizeyleri ile ilgili bu fark, istatistiksel olarak da oldukca anlamlidir (P<0.01).

Bu bulgu, 2.struf Ogrencilerinin basan ditzeylerinin. diger struflardan daha oldugunu gOstermektedir. Bunun, uygulamah egitimin 2.yilda baslamasindan ye Ogrencilerin hastane ortami ye deneyimlerinden olumsuz yOnde etkilenmelerinden kaynaklandigt ye bu durumun derslerdeki basanyt etldledigi dilsOnalmektedir.

Williams ye arkadaslanrun, ogrenci hemsirelerde basan durumunu arasurdiklan calismalannda. son sinif tigrencilerinin, diger stniflardan daha basanh olduklan saptanmistir (17). Bu arasttrma, Tablo 4'de belirtilen, son smiflardaki ogrencilerin daha basarth olduklan seklinde bulgumuzun desteklemektedir. Bu durumun. ogrencilerin bulunduklan ortamlarla ilgili deneyimlerinin artmasindan ye kisa bir sure sonra caltsma yasamma gecme ile ilgili sorumluluktan kaynaklanabilecegi dusunalmektedir.

4. Ogrencilerin Okul Yasantasmdan Memnun Olma Durumlannin Baran Diizeyelerine Gore incelenmesi

Tablo 5. Ogrencilerin Okul Yasantistridan Memnun Olma Durumlanntn Basan Duzeyelerine GOre Dagilimi

Ba*an Dilzeyi	Ogrencilerin Okul Salarthsindan Memnun Olma Durumlan							
	cok memnum		SOyle-		Memnun degll		Toplam	
	+		Boyle		+ Hlc			
	Memnun			memnun degil				
	S	%	S	%	S	%	S	0,6
Yaksek	35	42.7	37	45.1	10	12.2	82	100.0
Iyi	163	43.8	172	46.2	37	10.0	372	100.0
Orta	20	35.1	19	33.3	18	31.6	57	100.0
Bit timleme	33	42.3	34	43.6	11	14.1	78	100.0
Toplam	251	42.6	262	44.5	76	14.1	78	100.0

$$x^2 = 20.81 \quad SD = 6 \quad p < 0.01$$

Tablo 5'de gtiruldugil gibis, basan dOzeyi "yuksek" ye "iyi" olan Ogrencilerin, okul yasantilannt olumlu yOnde degerlendirme oraninin yuksek oldugu gOzlenmekteciitr.

Mesleki eğitim süreci içerisinde Öğrenci, kazanacağı meslek ile ilgili olarak bir çok öğrenim yaşantısından geçecektir. Bu yaşantılar, öğrencide kimi zaman mutluluk ya da doyum yaratırken, bazen de hoşnutsuzluk yaratmakta ya da bazıları etkilemektedir (7).

Öğrencinin yaşamını etkileyen ya da öğrencide stres yaratan yaşantıların nedenleri ise ya da dış koşullardan kaynaklanabilir. Okul ortamını bazıları etkileyen en önemli öğelerden birisidir (8, 10).

Hirsch ya da Rapkin, akademik yaşamın daha yüksek olan öğrencilerin, okul yaşantısından daha fazla doyum bulduklarını saptamışlardır (6).

Özellikle, okula ya da derslere karşı olumlu bir tutuma sahip olan öğrencilerin, kendilerini daha başarılı ya da yeterli gördüklerini, bunun da bazıları arttırdığını belirtmektedir (11).

Söz edilen bu görüş ya da araştırma sonuçları, öğrenci hemşirelerin okul ortamı ile ilgili algılamalarının, yaşam deneyimlerini etkilediği şeklindeki bulgumuzu desteklemektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğrenci hemşirelerin algıladıkları okul yaşantıları ile yaşam deneyimleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada; öğrencilerin %42.6'sinin okul yaşantıları ile ilgili olumlu algılamalara sahip olduğu, %44.5'inin ise "sOyle-bOyle" memnun oldukları, öğrencilerin okul yaşantısından memnun olma durumlarının, 1. sınıftan son sınıfa doğru giderek azaldığı, öğrencilerin % 63'ünün okul yaşamının "iyi" düzeyde olduğu "yüksek" düzeyde yaşam gösteren öğrencilerin en yüksek oranda 4. sınıf öğrencileri olduğu ya da yaşam deneyimi "yüksek" öğrencilerin okul yaşantısından memnun oldukları belirlenmiştir.

Ergenlik döneminde bulunan öğrenci hemşirelerin sağlıklı bir okul ortamı ya da doyum verici bir öğrenim yaşantısından yararlanmaları gerekliliği açıktır. Öğrencilerin okul ortamları ile ilgili gereksinimleri, yatılı öğrenim getirdiği birtakım olumsuzluklarla daha da artmaktadır. Eğitimle ilgili yeni düzenlemeler yapılırken, özellikle bu konuların ele alınması okul ortamı ya da yaşantısının öğrencilerin gereksinimlerine uygun olarak planlanması gerekmektedir.

SUMMARY

The Relationships Between The Level Of Success and School Lives of The Nursing Students

The purpose of this study is to determine their perceptions of school life and with their levels of success. This study has been made at three schools of nursing with a sum of 589 students. The result of this study has been determined that the students who have a positive appreciation regarding their school lives are higher than the others.

KAYNAKLAR

1. Asti, N.: "Hemsirelik Uzerine Bir Ozelestiri", Nabiz, 4, Subat-Mart. 2-3, 1989.
2. Aydin. C.: Toplum Ornekleminde Ergenler Ile cocuk Psikiyatrisine Basvuran Ergenlerin Sorun Alanlarinin Karsilastirilmasi. cocuk Psikiyatrisi Yan Uzmanlik Tezi, Ege Univ. Tip Fak. Izmir, 1988.
3. Basaran, I.E.: Egitime Sevinc Matbaasi, Ankara, 1987, 47-71.
4. Erdemir, L.: "Egitim diyemeyecegim", Nabiz, 6, Haziran-temuz, 6. 1988.
5. Fox, D.J.; Diamond, L.K.; Walsh. R.C.: "Correlates of Satisfaction and Stress With Nursing School Experience". Nursing Research. 12, 2. 83. 1963.
6. Hirsch, B.J.; Rapkin, B.D.: The Transition to Junior High School: A Longitudinal Study of Self-system, Psychological Symptomatology, School Life and Social Support", Child Development, 58, 1235, 1243, 1987.
7. Kocaman, G.; Okumus, H.; Erdal, E.: "Ogrenci Hemsirelerde Sires ye Doyum Yaratilan Ogrenim Yasantilan", I. Ulusal Hemsirelik Egitimi sempozyumu. 11-12 Eylul 1986. Hemsirelik Yuksek Okul, Halil Matbaasi, Istanbul. 89-98. 1988.
8. KOc. N.: Liselerde Ogrenilerin Akademik Basari= Degerlendirilmesi Etkililigine Riskin Bir Arastirma, A.U. Egitim Fak. Yavllam No. 104, Ankara, 1-5. 1981.
9. "Nasil Bir Egitim?" Nabiz, 6, Haziran-Temmuz, 4. 1988.
10. Origlia, D.; Quilion, H.: "Toplumda. Okulda ve Ailede Ergen", Ergenlik Psikolojisi, Der. B. Onur, Hacettepe T.A.S. Kitaplik Ltd. \$U., Ankara, 247, 264, 1985.

11. **Ozeelik, D.A.: Egitim Programlan ye Ogretim OSYM Yaymlan: 8. Ankara. 10-12, 1987.**
12. **Pasqua11, E.A.; Arnold, H.M.: De Basia, N.: Mental Health Nursing Edition Two, The C.V. Mosby Company, St.Louis-Toronto, 120-441. 1985.**
13. **Stein, R.F.: "Comparison of Self-Concept of Nonobese and Obese University Junior Female Nursing Students". Adolescence. 22, 85, 77-90, 1987.**
14. ***enturk, S.; Yazar, J.: Onsel, S.: "F.N. HemWelk Yuksek Okul Ogrencilerinin Sosyo-Ekonomik Ozellikleri ve Mesleksel Beldentilerinin AraVillmasr", HemWelik Btalteni, 1, 3, 1-17, 1984.**
15. **Terakye, G.: "Hacettepi OM. H.Y.O. Ogrencilerinde Benlik-Saygisi ve Ruhsal Durum Etkileiminin Degerlendirilmesi", XXV. Ulusal Psikiyatri ve Norolojik Bilimsel calimalan, Mersin, 144-146 15-21 Ekim 1989.**
16. **Tokgoz, N.: "Mesleki Egitim ye Uygulama Sorunlanmiz", Turk Hem*eler Dergisi, 35, 3, 25-26. 1985.**
17. **Williams, S.R: beck, C.M.: Rawlins, RP.: Mental-Health Psychiatric Nursing, The C.V. Mosby Company, St.Louis, Toronto, 1236, 1984.**